

درس سیزدهم

لطفِ حق

اهداف

- ۱ آشنایی با شاعر بزرگ ایران «پروین اعتصامی»
- ۲ تقویت مهارت درک متن و دریافت مفهوم
- ۳ گسترش واژگان با فرایند واژه‌سازی «تکرار»
- ۴ تقویت درک دیداری و سخنوری
- ۵ آشنایی با نشانه‌های ساختار بلاغی متن مانند «بعد، سپس»
- ۶ تثبیت یادگیری بند مقدمه و بندهای بدنه

جلسه اول	
۱. تدریس درس	۳۰ دقیقه
۲. درک متن	۲۰ دقیقه

روش پیشنهادی تدریس

بحث گروهی

بحث گروهی

روش بحث گروهی گفت‌وگویی است سنجیده و منظم درباره موضوعی خاص که مورد علاقه مشترک شرکت کنندگان در بحث است.

مراحل اجرا

۱. دانش‌آموزان را گروه‌بندی کنید.
۲. با طرح یک سؤال یا نشان دادن تصویر، دانش‌آموزان را هدایت کنید تا نظر، عقیده و بینش خود را نسبت به آن در گروه ابراز دارند. همچنین می‌توانید موضوعی را تعیین کنید تا دانش‌آموزان درباره آن به مطالعه، اندیشه، بحث و اظهار نظر بپردازند و نتیجه بگیرند. مثال :
موضوع اول : همیشه به لطف خدا مطمئن هستیم چون
موضوع دوم : چرا خدا را دوست داریم؟
۳. فرصت بدهید تا دانش‌آموزان در هرگروه، فعالانه عقیده و طرز تلقی خود را درباره موضوع تعیین شده، برای هم‌گروهی‌هایشان بیان کنند و در ضمن مباحثه، از اندیشه و نگرش خود با ذکر دلیل دفاع کنند. در اجرای صحیح بحث گروهی، شاگردان باید توانایی سازمان‌دهی عقاید و دیدگاه‌های خود را در ضمن بحث داشته باشند. در این روش، نقش شما نظم‌بخشی و ساماندهی مباحث گروهی است. باید دقت داشته باشید ضمن اینکه جریان بحث از محور اصلی خارج نشود، منجر به ارائه کامل مطلب شود و رابطه مطلوبی را بین بچه‌ها شکل دهد؛ بنابراین بین گروه‌ها حرکت کنید با آرامش کنار هر گروه بنشینید و در بحث آنان شرکت نمایید.
۴. نماینده هر گروه نتیجه بحث را در جمع کلاس مطرح کرده و جمع‌بندی شود.
۵. متن درس را با رعایت تکیه‌ها و آواها برای بچه‌ها بخوانید.

مزایای این روش، پرورش اعتماد به نفس و توانایی اظهار نظر در جمع، تقویت قدرت بیان و استدلال، تقویت قدرت تجزیه و تحلیل و تصمیم‌گیری در دانش‌آموزان است. (بیان خاطرات، خواندن قصه‌های کوتاه، پخش فیلم‌های کوتاه مستند در خصوص لطف خداوند به زیبایی بحث گروهی می‌افزاید.)

جلسه دوم	
۱. واژه‌آموزی	۲۰ دقیقه
۲. تمرین خواندن	۳۰ دقیقه

واژه‌آموزی

یکی از فرایندهای واژه‌سازی در زبان فارسی «تکرار» است؛ در این فرایند با تکرار یک پایه یا واژه، واژه جدیدی ساخته می‌شود. فرایند تکرار دو نوع دارد :

- تکرار تام مانند آرام آرام، پرسیان پرسیان، دستی دستی
- تکرار افزایشی مانند لبالب، گرداگرد، دمامدم

واژه‌هایی که در این درس آمده است حاصل فرایند واژه‌سازی تکرار افزایش است. لازم به ذکر است این اطلاعات تنها برای افزایش دانش همکاران محترم است.

جلسه سوم	
۱. فعالیت‌های نوشتاری (۱)	۳۰ دقیقه
۲. خواندن با لحن	۲۰ دقیقه

فعالیت‌های نوشتاری (۱) : املا و واژه‌آموزی

جواب سؤال (۳) : واژه‌ها در جاهای خالی به ترتیب، لبالب، سراسر، گرداگرد، دمامدم می‌باشند.

خواندن با لحن مناسب

شعر لطف حق، اثر پروین اعتصامی در اصل داستانی است که شاعر (راوی) مقدمات آن را آغاز می‌کند، آنگاه دو شخصیت اصلی داستان یعنی مادر موسی (ع) و خداوند در مکالمه‌ای با هم گفت‌وگو می‌کنند؛ بدین ترتیب لحن اصلی، روایی است.

جلسه چهارم	
تصویرخوانی و صندلی صمیمیت	۵۰ دقیقه

به توضیحات تصویرخوانی درس اول مراجعه شود.

جلسه پنجم	
۱. فعالیت‌های نوشتاری (۲)	۳۰ دقیقه
۲. تمرین خواندن	۲۰ دقیقه

فعالیت‌های نوشتاری (۲): املا

جواب سؤال (۱): رب جلیل، اندوه، عدل، طغیان

جلسه ششم	
۱. املا	۳۰ دقیقه
۲. فعالیت‌های نوشتاری (۳): تمرین خوشنویسی از صفحه هنر و سرگرمی	۲۰ دقیقه

املا : واژه گمشده

این نوع املا در قالب یک بازی مفرح است. ابتدا دانش آموزان واژه های مهم درس را روی تابلو می نویسند و همه با هم آنها را همخوانی می کنند. سپس دانش آموزی را از کلاس خارج کرده، معلم یکی از واژه ها را پاک می کند. وقتی دانش آموز به کلاس بازگشت باید واژه گمشده را پیدا کند و آن را بنویسد؛ البته صحیح نوشتن واژه بسیار مهم است. این کار با دانش آموزان دیگر ادامه می یابد.

جلسه هفتم	
۱. ارزشیابی از فعالیت های درس	۳۰ دقیقه
۲. فعالیت های نوشتاری (۴) : جدول صفحه هنر و سرگرمی	۲۰ دقیقه

ارزشیابی از فعالیت های درس

در قسمت ارزشیابی می توان از آزمون عملکردی کتبی استفاده کرد و از دانش آموزان خواست تا مفهوم شعر را به تر ساده و روان در قالب یک داستان کوتاه بنویسند. پس از ارزشیابی و ارائه بازخورد این برگه ها در پوشه کار نگهداری شود.

جلسه هشتم	
فعالیت های نوشتاری (۵)	۵۰ دقیقه

فعالیت های نوشتاری (۵) : درک متن

در این درس در ادامه آشنا کردن دانش آموزان با ابزارهای صوری انسجام گزاره های متن، علائم و نشانه های ساختار بلاغی شامل روش ها و فهرست ها با تکیه بر زمان مانند : «سپس» و «بعد» معرفی می شود. هوشیار کردن دانش آموزان نسبت به این سرنخ ها در متن باعث افزایش دقت آنها می شود و در تقویت درک متن آنها مؤثر است.

جلسه نهم	
۱. فعالیت‌های نوشتاری (۶)	۲۵ دقیقه
۲. املا	۲۵ دقیقه

فعالیت‌های نوشتاری (۶): نگارش

این درس به تثبیت مطالب درس‌های پیشین پرداخته است. در آنجا بند مقدمه و بندهای بدنه آموزش داده شد.

املا

املا به صورت دو قسمتی مثل دروس قبل برگزار می‌گردد. در قسمت املائی تقریری می‌توان واژه‌های دارای ارزش املائی متن شعر را استخراج نموده و یک متن کوتاه ساخت و املا گفتن از خود شعر نیز بلامانع است.

نمونه املا:

«رودخانه نیل همیشه طغیان، طوفان و موج را به خود دیده است، اما رب جلیل با عشق و بنده پروری مسافران کشتی را به منزل رساند. لطف خدا»

گاهی می‌توان واژه‌ها را در اختیار گروه‌های دانش‌آموزی گذاشت تا به تولید متن املا بپردازند و از همان متون در زنگ املا بهره برد.

جلسه دهم	
بخوان و حفظ کن	۵۰ دقیقه